

'S-HERTOGENBOSCH

22 TILM 26 MAART 2016

FESTIVAL
CEMENT

WWW.FESTIVALCEMENT.NL

INHOUDSOPGAVE

Missie, visie en doelstellingen	3
Festival Cement 2016	3
Selectie	4
Producersen	5
Coproducties	5
Contextprogramma	6
Festivalkrant.nl	6
BLOK CEMENT	6
Dag Dramaturgie	6
De Metselarij	6
Dioraphte Cementprijs	6
Start Up: een gesprek over hedendaags circus	6
Mysteryguests	7
Marketing	7
Bezoekersaantallen en publieksinkomsten	8
Financieringsmix	9
Organisatie en Bestuur	10

Missie, visie en doelstellingen

MISSIE

Het zichtbaar maken en helpen ontwikkelen van jong professioneel podiumkunstaalent.

VISIE

Wij scheppen een omgeving waar jonge makers en publiek hoog kwalitatieve, uitgesproken theatrale ervaringen delen in een sfeer die ongepolijst en intiem is. Daarnaast willen we dat talent en vakgenoten ons platform vinden voor het verknopen van netwerken en het op maat begeleiden van makers.

HOOFDDOELSTELLING

Het presenteren van een selectie van jonge makers aan een zo groot en relevant mogelijk publiek, het (co)produceren van nieuw werk uit de selectie en het ontwikkelen van een contextprogramma gericht op discoursvorming, ontmoeting en de onderlinge versteviging van jonge professionals in de podiumkunstensector.

KERNACTIVITEITEN

1. Het organiseren van een jaarlijks meerdaags festival in het voorjaar in 's-Hertogenbosch;
2. Het selecteren van programma en randprogramma;
3. Het ontwikkelen en uitvoeren van contextprogramma;
4. Het produceren en begeleiden van voorstellingen/makers;
5. Het coproduceren van voorstellingen

Festival Cement 2016

Festival Cement 2016 was een spannende editie: als laatste editie van de beleidsperiode 2013-2016 was het tijd om de groei en ontwikkeling van het festival van de afgelopen vier jaar vol in het licht te zetten. Met zes premières en vijf Nederlandse premières van jonge theater, en dans- en performancemakers waren de ogen van 22 t/m 26 maart op 's-Hertogenbosch gericht. Drie premières betroffen eigen producties, waarmee de productiefunctie van Cement - na een voorzichtige proeve in 2015 - ongeduldig ontsproot. Ook was het spannend hoe het uitgebouwde contextprogramma ontvangen en bezocht zou gaan worden. Een aantal pilots hierbinnen werd immers opgezet met het oog op doorontwikkeling in de beleidsperiode 2017-2020.

We kijken trots terug op een overvolle editie. Daarmee zeggen we tegelijkertijd: volgende edities zullen we meer dagen nodig hebben om alle onderdelen voldoende ruimte en aandacht te kunnen geven. We trokken wederom meer publiek dan voorgaande jaren en de publieksinkomsten stegen evenredig mee. Verschillende groepen jonge podiumkunstprofessionals stonden centraal in het contextprogramma. We hebben na deze editie een duidelijk idee van de wijze waarop we willen produceren en kunnen de komende jaren vooruit met het consolideren van onze dubbelwerking als podium en producent.

Selectie

De selectie van Festival Cement 2016 bestond dit jaar uit 17 makers, waarvan de helft uit Vlaanderen. Er gingen zes voorstellingen in première (**P**) en vijf voorstellingen beleefden er hun Nederlandse première (**NLP**). Er waren drie **Cementproducties** en vier **coproducties**.

- Bram Jansen en Ryan Djojokarso – *Alleen de grootste nabijheid*
- Charlotte Bouckaert en Steve Salembier/Atelier Bildraum – *Bildraum* – **NLP** – **winnaar Dioraphte Cementprijs 2015**
- Els Roobroeck/COVAR – *PSST*
- Eva Line de Boer – *Dit gebeurt allemaal tegelijk* – **P** – **Cementproductie**
- Jens Maurits Orchestra – *The Blogpera* – **NLP**
- Judith Clijsters – *Same self defined, 29 years later* – **NLP**
- Katja Heitmann – *For iTernity* – **coproductie**
- Kyoko Scholiers – *Bastaard*
- Lampekap – *FRESCO*
- Lisah Baert/Lisah maakt Roezemoes – *ETEN* – **P** – **coproductie**
- Louis van Haverbeke – *Kokokito*
- Sanne Nouws – *Een feest voor Boris* – **P** – **Cementproductie**
- Sara van Gennip en Annechien de Vocht – *GODENZOON* – **P** – **Cementproductie**
- Sarah Bostoën – *Glimpses in turbid water* – **NLP**
- Steven Michel – *They might be giants* – **NLP** – **coproductie**
- Tamar Blom en Fransesca Lazzeri/Wild Vlees – *When everything is human, the human is an entirely different thing* – **P** – **coproductie**
- Teun Smits en Linda Zijl/Eendagsvlieg bij avond – *STUK* – **P**

Binnen de **Turbulentie**, een selectie van studentenwerk, lieten we in twee doublebills vier voorstellingen zien van studenten Regie en Performance van de Toneelacademie Maastricht en DasArts.

- Sam Scheuermann & Annelieke Holland – *A rite of passage*
- Noah Voelker – *This is not conversation*
- Adina MacPherson & Luca Tichelman – *The act of two*
- Belle van Heerikhuizen – *Gebr.*

Onze ambitie om ook de Vlaamse opleidingen (RITS, KASK Gent) te betrekken binnen de Turbulentie zal vanaf editie 2017 gestalte krijgen.

Festival Circo Circolo presenteerde binnen Festival Cement de première van twee korte voorstellingen van ACAPA circusalumni. Vanuit de wens ook binnen de discipline circus een talentontwikkelingstraject op te zetten en te presenteren werd *Start Up* in het leven geroepen en kregen twee makers de kans werk te ontwikkelen en te laten zien op Festival Cement.

De double bill circus bestond uit:

- Nick van der Heyden – *Project JB*
- Camille Paycha & Ruben Mardulier/Heleba Compagnie – *I ate the entire fruitsalad*

Playful Arts Festival presenteerde de doorlopend te bezoeken Virtual Reality-installatie *Shoebox Diorama* – *Der Grosse Gottlieb*

TILT presenteert Dagcolumn Cement

Producersen

Vorig jaar, in 2015, produceerden we onze eerste volwaardige Cementproductie, *Hallo Angst* van Eva Line de Boer. In 2016 produceerden we drie Cementproducties en coproduceerden we er vier.

De drie Cementproducties waren:

1. *Dit gebeurt allemaal tegelijk* van Eva Line de Boer
2. *Een feest voor Boris* van Sanne Nouws
3. *GODENZOON* van Sara van Gennip en Annechien de Vocht

Op de volgende bladzijden zijn de makers zelf aan het woord over hun werk en traject.

De drie eigen producties zijn allemaal (in ieder geval deels) gemaakt in ons eigen huis Pand 18. Het was meteen de eerste keer dat we in huis makers konden uitnodigen te werken.

Dat is zeer goed bevallen. Producersen heeft ons hetvolgende opgeleverd:

- Cement was directer en natuurlijker dicht betrokken bij het repetitieproces, en zat daarmee dicht op de huid van het ontwikkelingsproces van de makers;
- Het is een kans voor makers en organisatie om elkaar goed te leren kennen en een mogelijke basis te leggen voor de toekomst;
- Makers krijgen bij ons de kans om op geheel eigen wijze invulling te geven aan hun voorstellingsproces.
- De aanwezigheid van verschillende artistieke teams en entourages (coaches, meekijkers etc.) brengt levendigheid, actualiteit en discours binnen;
- De betrokkenheid van ploegen mensen in huis vergroot de medeverantwoordelijkheid voor makers én het festival in aanloop naar de festivalweek;
- Producersen in huis biedt allerlei aanknopingspunten voor de marketingafdeling voor continue en persoonlijke communicatie;
- Het maakt het gemakkelijk om snel te schakelen op artistiek, zakelijk en productioneel niveau. Producenten en zakelijk leiders van de meeste makers in huis worden opgenomen in De Metselarij, het doorlopende platform voor zakelijke talentontwikkeling.

Coproducties

Lisah Baert/Lisah maakt Roezemoes – ETEN

Lisah maakt Roezemoes in coproductie met Festival Cement en Theaterfestival Boulevard

Katja Heitmann – For Iternity

Katja Heitmann in coproductie met Dans Brabant en Festival Cement

Tamar Blom en Fransesca Lazzeri / Wild Vlees – When everything is human, the human is an entirely different thing

Wild Vlees in coproductie met Theaterfestival Boulevard en Festival Cement

Steven Michel – They might be giants

Curtain Call Productions/GRIP in coproductie met Workspacebrussels, TAKT Dommelhof, CAMPO en Festival Cement

Contextprogramma

In het contextprogramma staan verdieping en uitwisseling centraal tussen makers, publiek en andersoortige podiumkunstprofessionals. In aanloop naar het festival hebben we ons de vraag gesteld of we alle ingrediënten die samenkomen op ons festival wel optimaal benutten. Er was *meer* uit te halen, bedachten we. Met name op het gebied van de verdieping en versteviging van jonge professionals naast de makers. De verschillende pilots binnen het contextprogramma in 2016 zijn geslaagd. We hebben concrete succes- en risicofactoren ondervonden en benoemd voor doorontwikkeling richting de editie van 2017.

Festivalkrant.nl

Domein voor Kunstkritiek, Theatermaker/Theaterkrant.nl en Festival Cement sloegen dit jaar de handen ineen om een talentontwikkelingstraject op te zetten voor jonge kunstcritici. Festivalkrant.nl werd een onafhankelijk journalistiek blog waar vier jonge schrijfsters o.l.v. Manon Berendse verslag legden van en beschouwingen schreven op Festival Cement, de makers en hun werk en werkprocessen.

BLOK CEMENT

Vanwege de behoefte van verschillende kunstvakopleidingen om hun studenten met elkaar in contact te brengen en te laten samenwerken, startte op Festival Cement 2016 een pilot van BLOK CEMENT. Dit is een onderdeel van het curriculum van 3e en 4e jaars studenten, waarin uitwisseling en samenwerking tussen kunstvakstudenten van verschillende opleidingen centraal staat.

Dag Dramaturgie

Regelmatig ontvangen of signaleren we de vraag naar een goede dramaturg. Voor ons was dat de aanleiding om een programma te ontwikkelen waarbij we enerzijds ontmoeting faciliteren tussen jonge makers en dramaturgen en anderzijds een bijdrage leveren aan het 'richting bepalen' van jonge dramaturgische carrières.

De Metselarij

In november 2015 heeft Festival Cement De Metselarij samengebracht en gelanceerd. De Metselarij is een doorlopend platform voor jonge zakelijk leiders en creatief producenten voor verdieping en uitwisseling. De leden van De Metselarij vertegenwoordigen makers die aan het begin van hun professionele loopbaan in de podiumkunsten staan. Elke drie weken zijn er bijeenkomsten. We streven ernaar dat de Metselarij leidt tot gemeenschappelijk kapitaal in de vorm van kennis, netwerk en werkwijze. De Metselarij kan een nieuwe generatie zakelijk leiders van een stevige voedingsbodem voorzien om nu en in de toekomst vanuit te werken.

Dioraphte Cementprijs

Uit 72 inzendingen koos de leescommissie acht concepten die op woensdag tijdens Festival Cement gepresenteerd werden. Na de presentaties van de voorstellen bezochten we gezamenlijk de voorstelling *Bildraum* van Atelier Bildraum waarmee Charlotte Bouckaert in 2015 de Dioraphte Cement Prijs won.

's Avonds werd in het festivalhart de prijs uitgereikt aan **Alexia Leysen** voor haar concept van *My life with the tree*.

Start Up: een gesprek over hedendaags circus

Festival Circolo en Festival Cement namen gezamenlijk het initiatief om tijdens het festival, gekoppeld aan de voorstellingen van het circusluik, een bijdrage te leveren aan het discours over het hedendaagse circus. Voorafgaand aan de presentaties organiseerden we een gesprek over de positie

van modern circus binnen de podiumkunsten.

Mysteryguests

Dit jaar hebben we voor het eerst een groepje van drie mysteryguests op ons festival gehad. Ze werden uitgenodigd om het festival te bezoeken, zonder dat wij wisten wie ze waren, en ons later hun ervaringen te vertellen.

Marketing

Voor Festival Cement 2016 stelden we ons een aantal richtlijnen ten doel:

- Versterken van het merk: van *do it yourself* naar *do it together*
- Vergroten bereik door optimaliseren marketingmix. Dit deden we door doelgroepsgericht kanalen uit te breiden op basis van profielen.
- In kaart brengen van mogelijkheden meetinstrumenten
- Verbeteren mogelijkheden kunstcritiek
- Bevorderen van extra aankopen door middel van servicemails, dagpas en festivalpas
- Goed uitlichten en begeleiden van de maar liefst drie eigen producties qua marketing en PR.

De resultaten van deze inspanningen zijn opgenomen in ons uitgebreide festivalverslag.

Bezoekersaantallen en publieksinkomsten

In 2016 telden we **3.508** bezoekers bij het festival, waarvan 2.776 bij de *voorstellingen* uit de selectie en 743 bij het *context- en randprogramma*. Gedurende het jaar gingen de Cementproducties en de coproducties op tournee in binnen- en buitenland en bereikten daarbij aanvullend 6.765 bezoekers (hierin veroorzaakt de voorstelling van Katja Heitmann een 'uitschieter' naar boven). De bezettingsgraad bij de voorstellingen was met 76% naar tevredenheid.

Bezoekersaantallen Festival Cement 2016					Cementproducties en coproducties door het jaar heen	
Selectie	locatie	# bezoekers	# voorstellingen	bezetting	# bezoekers elders	# spelen elders
Bram Jansen & Ryan Djojokarso - Alleen de grootste nabijheid	Verkadefabriek - Grote Zaal	67	1	67%		
Charlotte Bouckaert & Steve Salembier -	Muzerije - Pleitzaal	111	3	69%	1106	14
Circo Circolo presenteert Start Up	Tramkade	99	2	99%		
Els Roobroeck - COVAR - PSSST	Openbare ruimte Den Bosch	600	5	100%		
Eva Line de Boer - Dit gebeurt allemaal tegelijk - OPENING	Verkadefabriek - Grote Zaal	237	1	78%		
Eva Line de Boer - Dit gebeurt allemaal tegelijk	Verkadefabriek - Grote Zaal	109	2	55%	530	7
Jens Maurits Orchestra – The BLOGPERA	Verkadefabriek - Kleine Zaal	163	3	51%		
Judith Clijsters - Same Self Defined, 29 Years Later	Pand 18 - Zaal	75	3	50%		
Katja Heitmann - For iTernity	winkelcentrum Arena	85	5	85%	4422	11
Kyoko Scholiers – BASTAARD	Verkadefabriek - Kleine Zaal	62	2	29%		
LAMPEKAP - Fresco	Triniteitstraat - Bij Katrien	97	4	81%		
LAMPEKAP - Fresco - EXTRA VOORSTELLING	Triniteitstraat - Bij Katrien	30	1	100%		
Lisah Baert - Lisah maakt Roezemoes - Eten	Verkadefabriek - Matzer	100	4	100%		
Louis Vanhaverbeke - Kokokito	Verkadefabriek - Cabaretfirma	106	3	88%		
Sanne Nouws - Een feest voor Boris	Paardskerkhofweg	161	3	67%		
Sara van Gennip & Annechien de Vocht - GODENZOON	Pand 18 - Studio	134	3	99%		
Sarah Bostoën - Compagnie Monica - Glimpses In Turbid Water	Verkadefabriek - Cabaretfirma	73	2	91%		
Steven Michel – They Might Be Giants	Pand 18 - Zaal	55	2	55%	707	9
Wild Vlees - When everything is human, the human is	Tramkade	155	3	103%		
Teun Smits & Linda Zijl - Eendagsvlieg bij Avond - STUK	Theater Artemis - Beneden	147	3	70%		
Turbulentie I: Sam Scheuermann & Annelieke Holland - A Rite of Passage & Noah Voelker - This is Not Conversation	Pand 18	57	2	95%		
Turbulentie II: Belle van Heerikhuizen – Gebr. & Adina Macpherson en Luca Tichelman - The act of two	Buurthuis De Slinger	53	2	88%		
Subtotaal		2.776	59	76%	6765	41
Randprogramma	locatie	# bezoekers/deelnemers	# programma's			
Kick-off Wild Vlees	Pand 18	62	1			
Opening Pand18, Eva Line de Boer, Sara van Gennip, Lisah Baert	Pand 18	209	1			
Blok Cement	Verkadefabriek - Serre	21	1			
Playful Arts Festival - Shoebox Diorama	Verkadefabriek - Serre	150	5			
Dag Dramaturgie	Verkadefabriek - Serre	41	1			
Festivalkrant.nl	Verkadefabriek - hal	24	1			
De Metselarij	Verkadefabriek - Serre	18	1			
Pitches Dioraphte Cement Prijs	Verkadefabriek - cabaretfirma	58	1			
Start Up: gesprek over hedendaags circus	Verkadefabriek - Serre	49	1			
Dagcolumn woensdag	Verkadefabriek - Serre	25	1			
Dagcolumn donderdag	Verkadefabriek - Serre	25	1			
Dagcolumn vrijdag	Verkadefabriek - Serre	25	1			
Dagcolumn zaterdag	Verkadefabriek - Serre	25	1			
Subtotaal		732	17			
		# bezoekers	# activiteiten			
TOTAAL FESTIVAL		3.508	76			
TOTAAL FESTIVAL + CEMENTPRODUCTIES/COPRODUCTIES HEEL 2016		10.273	117			

Financieringsmix

Subsidiënten

Meerjarige subsidie ontvangt Stichting Cement van de volgende subsidiënten:

- Gemeente 's-Hertogenbosch, basissubsidie: €26.260 per jaar (4 jaar)
- Gemeente 's-Hertogenbosch, coproductiesubsidie: €20.000 per jaar (4 jaar)
- Provincie Noord-Brabant: €70.000 per jaar (4 jaar)
- Fonds Podiumkunsten, programmeringsubsidie: €12.500 per jaar (2 jaar)

In 2016 werd Festival Cement mede mogelijk gemaakt door de financiële steun van Stichting Dioraphte, Het Prins Bernhard Cultuurfonds, Stichting DOEN, Stichting SEC en Stichting Jheronimus Bosch 500.

Jaarrekening 2016

Met ingang van 1 juli 2016 ging Stichting Cement een transitieperiode van een halfjaar in tot en met 31 december. Tot dat moment kende Stichting Cement namelijk halve boekjaren, waarbij alle kosten vanaf 1 juli alvast toegeschreven werden aan het daaropvolgende jaar. De transitieperiode heeft een einde gemaakt aan deze risicovolle uitgangssituatie. In de afgelopen drie jaar was daarvoor een bestemmingsreserve van €52.500 opgebouwd. Dat was echter niet toereikend om ook onze flexibele personeelskosten en de verhoogde algemene lasten (voortkomend uit de toegevoegde productiefunctie van de stichting) te dekken gedurende de transitieperiode. Een onverwachte financiële meevaller bood uitkomst: Stichting Cement ontving van Fonds Podiumkunsten een eenmalige subsidie ter hoogte van maximaal €117.875 vanuit de incidentele 10 miljoen euro extra voor Cultuur (OCW) in 2016.

Van die incidentele subsidie besteedde Stichting Cement €67.875 voor aanvullende transitiekosten. Er is nu een gezonde uitgangssituatie per boekjaar, waarin op basis van de jaarlijkse beschikbare middelen, alle personeelslasten en algemene lasten van januari tot en met december gedekt zijn. Het effect hiervan op de jaarrekening is dat op gebied van personele lasten (beheer én activiteiten) en de algemene lasten de realisatie 150% van de 'normale realisatie' is.

Van het restant van de incidentele subsidie ad €50.000 is een aantal broodnodige bestemmingsreserves aangelegd voor: opleidingskosten voor flexibel personeel, publieksonderzoek, De Metselarij, vervanging kantoorinventaris en coproductiebudget 2017.

Op 31 december 2015 kende Stichting Cement een positief eigen vermogen van €4.646. Een positief resultaat op de lopende begroting van 2016 maakt dat Stichting Cement 2016 afsluit met een positief resultaat van €2.042. Stichting Cement heeft daarmee per 1 januari 2017 een eigen vermogen van €56.688 (waarvan €50.000 bestemd).

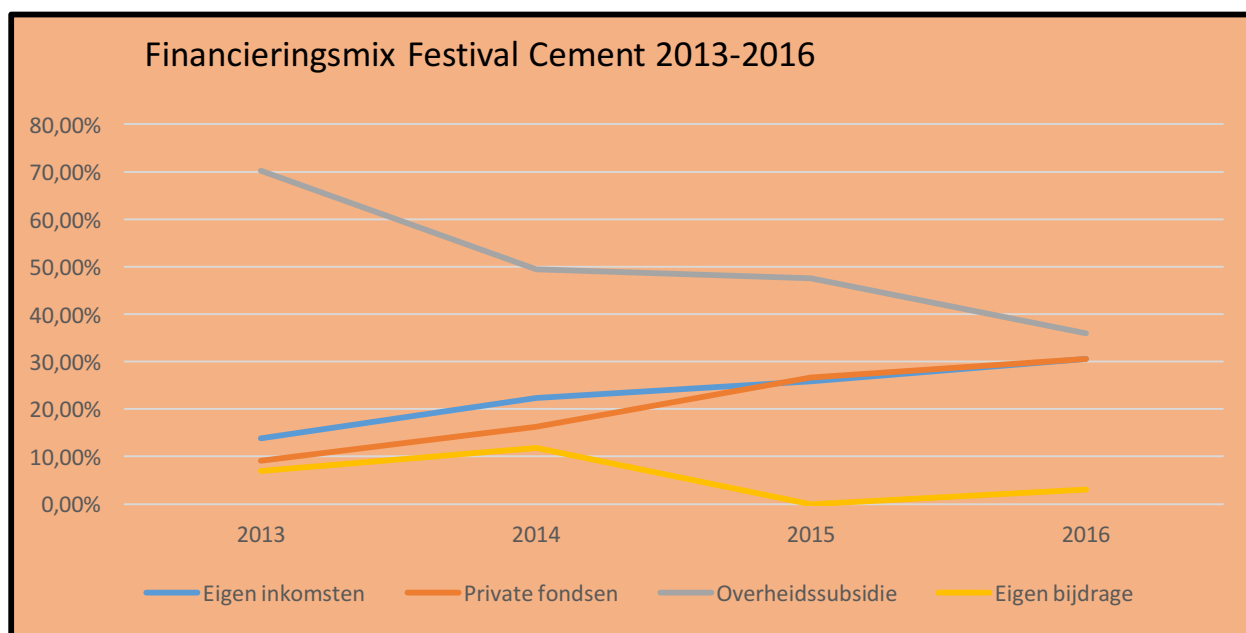
Code Cultural Governance

Er is heel 2016 voldaan aan de Code Cultural Governance. Het bestuur is vier keer bijeengekomen voor een bestuursvergadering op 1 februari, 9 mei, 10 oktober en 2 december.

Financieringsmix

De cijfers in procenten van de gehele begroting over de periode 2013-2016:

	2013	2014	2015	2016
Eigen inkomsten:	13,8%	22,4%	25,8%	30,6%
Private fondsen:	9,1%	16,3%	26,7%	30,5%
Overheidssubsidie:	70,2%	49,5%	47,5%	35,9%
Eigen bijdrage:	6,8%	11,8%	0%	3,0%

Organisatie en Bestuur

De aanstellingen van de artistiek directeur (0,7 FTE) en de zakelijk directeur (0,8 FTE) bleven het hele jaar gelijk.

Op projectbasis zijn voor de organisatie van Festival Cement 2016 een hoofd marketing, twee marketingmedewerkers (algemeen en eigen producties), een producent, een producent voor Cementproductie *GODENZOON*, een coördinator vrijwilligers & gastgezinnen en een technisch producent aangetrokken. Daarnaast waren twee stagiaires (marketing en productie) deeltijds aan het werk. Binnen de productiebegrotingen van Cementproductie *Dit gebeurt allemaal tegelijk* en Cementproductie *Een Feest voor Boris* werden daarnaast nog twee productieleiders aangesteld. Tijdens het festival was een tiental technisch medewerkers actief en tientallen vrijwilligers.

Er werd heel 2016 kantoor gehouden in Pand18, aan de Sint Josephstraat 18 in 's-Hertogenbosch.

Het bestuur van Stichting Cement bestaat uit de volgende leden:

Naam	S. Van Triest (Sebastiaan)
Functie	Voorzitter
Eerste benoemingstermijn	30-06-2015
Lopende benoemingstermijn	eerste

Naam	W.L.F. van Herwijnen (Wilbert)
Functie	Penningmeester
Eerste benoemingstermijn	11-05-2012
Lopende benoemingstermijn	tweede

Naam	H.G.J. Tuunter (Herma)
Functie	Algemeen bestuurslid
Eerste benoemingstermijn	11-05-2012
Lopende benoemingstermijn	tweede

Naam	J.J. Kuyvenhoven (Joop)
Functie	Algemeen bestuurslid
Eerste benoemingstermijn	01-12-2013
Lopende benoemingstermijn	eerste

Naam	R. Rijken (Renate)
Functie	Algemeen bestuurslid
Eerste benoemingstermijn	01-02-2014
Lopende benoemingstermijn	eerste

Mei 2017, namens het bestuur van Stichting Cement,

S. van Triest, voorzitter